

Täysistunto

Torstai 17.1.2019 klo 15.59—18.39

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi päästökauppalain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 228/2018 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 26/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 26/2018 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

17.01 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Pariisin ilmastopöytäkirjan mukaan maapallon keskilämpötilan nousu täytyy rajata alle 2 asteeseen pyrkien 1,5 asteeseen. Tämä edellyttää kasvihuonekaasupäästöjen ja -nielujen tasapainoa maailmanlaajuisesti vuosisadan puoliväliin mennessä. Hallitustenvälisen ilmastopaneelin IPCC:n lokakuun raportissa kuvattiin dramaattisia eroja 1,5 ja 2 asteen välillä. Aikaa globaalien päästöjen kääntämiseen pysyvään laskuun ei ole monta vuotta. Muutaman vuoden tasaantumisen jälkeen viime vuonna globaalit päästöt kasvoivat jälleen. Kaikkien maiden on nyt tehtävä suurempia ja nopeampia päästövähennyksiä ilmastomuutoksen torjumiseksi. EU ja Suomi ovat sitoutuneet Pariisin sopimukseen, ja IPCC:n raportin jälkeen EU on jo ilmoittanut valmiudestaan päivittää omaa sitoumustamme vuonna 2020.

Arvoisa puhemies! Tärkein yksittäinen instrumentti päästöjen vähentämiseksi EU:ssa on päästökauppa. Valitettavasti päästökauppa ei ole tähän mennessä toiminut riittävän hyvin, koska päästöoikeuksien määrä on ollut liian suuri ja päästöoikeuden hinta on jäänyt liian matalaksi. Päästökaupalla ei ole ollut siis riittävää ohjausvaikutusta. Nyt käsiteltävänä olevalla päästökauppalain muutoksella pannaan täytäntöön EU:n päästökauppadirektiivin muutos, jolla valmistaudutaan seuraavaan päästökauppakauteen 2021—2030. Direktiivin ja tämän lakimuutoksen päälinja on hyvä. Järjestelmän toimivuutta yritetään parantaa. Muutoksilla pyritään lisäämään päästökauppajärjestelmän kunnianhimoa ja vahvistamaan järjestelmän ohjausvaikutusta. Viitteitä on, että päätetyt keinot ja esimerkiksi markkinavakaussuoritus ovat jo parantaneet päästökaupan ohjausvaikutusta ja nostaneet päästöoikeuksien hintaa.

Arvoisa puhemies! Kahdeksan puolueen joulukuussa laatimassa yhteisessä ilmastositoumuksessa linjataan, että markkinoille tulevia päästöoikeuksia on vähennettävä vuosittain nykyistä 2,2 prosentin vähennystä selvästi enemmän, käyttämättä jääviä päästöoikeuksia on mitätöitävä ja päästökauppaa on laajennettava. Eduskunnan pitäisi nyt uskaltaa noudattaa yhdessä sovittua ilmastopoliittista linjaansa. Lisäksi paperissa linjataan, että tiukentamalla Suomen ilmastolain mukaista päästövähennysvelvoitetta sekä saavutamme Suo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2018 vp

messä 2040-luvulla tilanteen, jossa kasvihuonekaasupäästömmme ovat selvästi negatiiviset eli poistamme nielujen avulla ilmakehästä enemmän kasvihuonekaasupäästöjä kuin tuotamme. Lisäksi linjataan, että Suomi lisää ilmastorahoitusta kehityspolitiikassa kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen, ilmastomuutokseen sopeutumiseen ja hiilinielujen vahvistamiseen.

Arvoisa puhemies! Päästökauppalaan vaikuttavuutta tulisikin vielä lausumilla täsmentää päästöoikeuksien mitätöinnin, joustojen ja päästöhuutokauppatulojen käytön osalta, jotta se vastaisi tätä yhteisesti sovittua ilmastopoliittista linjaamme. Päästökauppadirektiivin mukaan jäsenvaltioilla on oikeus mitätöidä päästöoikeuksia, mikäli sähköntuotantokapasiteettia suljetaan jäsenvaltioiden alueella kansallisten lisätoimien vuoksi. Eli meillä Suomessa tämä tarkoittaa esimerkiksi kivihiiilen energiakäytön lopettamistilannetta. Kuten ympäristövaliokunta toteaa yksimielisessä lausunnossaan, vain päästöoikeuksien mitätöinti varmistaa tavoitellun ilmastovaikutuksen syntymisen. Päästöoikeuksien mitätöinnin pitäisikin olla yksiselitteisesti ohjaava periaate, kuten puolueiden yhteisessä ilmastokannanotossa linjataan, eikä asiaa pidä jättää mahdollisuuksien ja valtioneuvoston harkinnan tasolle.

Arvoisa puhemies! Toinen tarpeellinen täsmennys liittyy päästökauppasektorin ja päästökaupan ulkopuolisen taakanjakosektorin väliseen kertaluonteiseen joustoon. Lisääntynyt tieto ilmastomuutoksen hillinnän vaatimasta nopeasta aikataulusta aiheuttaa tarpeen arvioida jouston käyttöä vielä uudelleen. Ainakin päästökauppakauden alkupuolella joustoa ei tulisi käyttää, vaan jousto tulisi säilyttää vuosikymmenen loppuun, jolloin taakanjakosektorin päästövähennysten saavuttaminen alkaa olemaan jo vaikeampaa.

Kolmanneksi: Päästökaupasta saatavia tuloja tulisi ohjata ilmastorahoitukseen, siis esimerkiksi puhtaan teknologian kehittämiseen ja ilmastomuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen kehittyvissä maissa. Myös tämä tavoite on yhdessä sovittu kahdeksan eduskuntapuolueen ilmastolinjauksessa.

Arvoisa puhemies! Eduskuntapuolueiden yhteisten linjojen tulisi siis näkyä selvemmin eduskunnan mietinnössä ja päätöksissä. Siksi näiden kolmen esittelemäni asian osalta olemme talousvaliokunnassa jättäneet sosiaalidemokraattien kanssa vastalauseen, jossa esittelemme kolme lausumaa, jotka toivomme eduskunnan hyväksyvän asian toisessa käsittelyssä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Valiokunnan puheenjohtajan puheenvuoropyyntö ei ollut äsken sillä paikalla, minne se kuuluu. Valitan, etten huomannut sitä tuolta vähän kauempaa. — Mutta nyt puheenjohtaja Mölsä.

17.07 Martti Mölsä sin (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mennään tähän protokollan mukaiseen järjestykseen sitten tässä vaiheessa.

Hallituksen esitys:

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi päästökauppalakia. Muutoksella pantaisiin täytäntöön Euroopan unionin päästökauppaa koskevan direktiivin muutos, jolla valmistaudutaan päästökauppauteen 2021—2030. Ehdotetut muutokset koskevat erityisesti maksutta jaettujen päästöoikeuksien hakumenettelyä, vaadittavien tietojen toimittamista sekä päästöoikeuksien jakamista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2018 vp

Valtioneuvostolle annettaisiin valtuus päättää päästöoikeuksien käytöstä päästökaupan ulkopuolisen sektorin päästövähennysvelvoitteen saavuttamiseksi. Valtioneuvostolle annetaan myös valtuus päättää päästöoikeuksien mitätöinnistä tapauksessa, jossa sähköntuotantokapasiteettia suljetaan Suomen alueella kansallisten lisätoimien vuoksi. Molemmissa tapauksissa Suomen huutokaupattavien päästöoikeuksien määrää alennettaisiin vastaavasti. Lisäksi maksutta jaettavien päästöoikeuksien myöntämiseen liittyvät viranomaistehtävät siirrettäisiin työ- ja elinkeinoministeriöltä Energiavirastolle. Näiden lisäksi toteutettaisiin erilaisia teknisiä muutoksia. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Ehdotukseen sisältyvät ehdotukset voidaan ryhmittää tavoitteiden kannalta kolmeen keskeiseen asiaryhmään:

Ensinnäkin ehdotuksessa pantaisiin kansallisesti täytäntöön EU:n päästökauppadirektiivin muutos, jolla on tarkoitus sopeuttaa päästökauppa EU:n 2030-ilmastokehykseen.

Toiseksi pantaisiin toimeen komission ilmaisjakoaasetus ja luotaisiin kansallista menettelyä päästöoikeuksien hakemiselle ja jakamiselle.

Kolmanneksi järjestelmään toteutettaisiin kansallisia muutostarpeita. Lakiehdotus ei kuitenkaan merkitsisi muutoksia päästökaupan keskeisiin periaatteisiin.

Ehdotukseen liittyvän talousvaliokunnan arvioinnin keskiössä olevia säästökysymyksiä ovat erityisesti päästökaupan soveltamisala, kehittämistarpeet, valtioneuvostolle annettava valtuus päästöoikeuksien mitätöinnistä ja taakanjakosektorin päästövähennyssitoumusten täyttämiseksi käytettävä kertaluonteinen jousto.

Arvoisa puhemies! Talousvaliokunta pitää hallituksen esitystä perusteltuna ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä vähäisin teknisillä muutoksilla ja esitetyin perusteluilla, joista mainittakoon muun muassa seuraavaa:

Talousvaliokunta on eri asiayhteyksissä, esimerkiksi energia- ja ilmastostrategiasta antamissaan mietinnöissä 2016 ja 2017, korostanut toimivan päästökaupparjestelmän ensisijaisuutta ilmastopolitiikan ohjauskeinona. Päästöoikeuksien hinta oli pitkään oletettua matalampi, ja päästökaupan ohjausvaikutus on ollut odotettua heikompi. Järjestelmää on vahvistettu, ja päästöoikeuksien ylijäämää poistava markkinavakausvaranto käynnistyy vuonna 2019. Jo kesästä 2017 lähtien päästöoikeuksien hinta on kohonnut merkittävästi, ja nousun on arvioitu jatkuvan.

Talousvaliokunta kiinnittää huomiota päästökauppadirektiivin tarkastelulausekkeeseen, joka mahdollistaa päästöoikeuksien vähennyskertoimen kiristämisen Pariisin sopimuksen viisivuotistarkastelun yhteydessä. Talousvaliokunta viittaa tältä osin myös ympäristövaliokunnan tästä esityksestä antamassa lausunnossa esittämään arvioon uudelleentarkastelun tarpeesta.

Päästökauppa on keskeinen ohjauskeino ilmastotavoitteiden saavuttamisessa, mutta sen ohella tulee arvioida myös muita energiamarkkinoiden toimivuuden kannalta ratkaisevia elementtejä. Ilmastotavoitteiden saavuttamisen ohella Suomen tulisi olla kilpailukykyinen ympäristö energiantensiiviselle teollisuudelle ja kilpailtaessa investoinneista, esimerkiksi datakeskuksista pohjoismaisella tasolla. Erityisesti sellaisia, datakeskusten kaltaisia investointeja, joiden suuntautuminen Suomeen on perusteltua edistää myös kansainvälisen ilmastopolitiikan näkökulmasta, tulisi edistää energiapolitiikan ohjauskeinoilla.

Ja valiokunnan päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen, ja muutokset olisivat lähinnä teknisiä. Ja kuten tässä jo edustaja Sarkkisen puheenvuorossa tuli, niin mietintöön on jätetty kaksi vastalauseetta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2018 vp

17.12 **Katri Kulmuni kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esityshän on itse asiassa aika tekninen, ja sillä valmistaudutaan tulevaan päästökauppakauteen tuonne 30-luvun vaihteeseen. Tässä on kuitenkin ihan merkittäviä ja tärkeitä asioita, joista on olemassa varmasti laajaakin yksimielisyyttä, mutta ehkä sitten joistakin tietyistä painotuksista oli myös erimielisyyttä. Valtioneuvostolle tulee nyt päätäntävaltuuksia ja -oikeuksia päästöoikeuksien käytöstä päästökaupan ulkopuoliselle sektorille, jotta me saamme myös päästövähennysvelvoitteita saavutettua, kun päästöt laskevat, ja samalla tietenkin myös mitätöimisestä on valtuuksia olemassa valtioneuvostolle. Minusta tämä harkintavallan jättäminen on erittäin hyvä asia.

Asia, joka ehkä tässä ilmastokeskustelussa ei aina niin voimakkaasti tule esille Suomen osalta, kun miettii meidän teollista rakennetta ja miettii sitä, miten energiantensiivistä teollisuutta Suomessa on, on ennen kaikkea se, miten se antaa meille mahdollisuuden tehdä aivan uudenlaista teollisuuspolitiikkaa. On ehkä vähän ikävääkin, että sitä katsotaan julkisessa keskustelussa enemmänkin syyttävästi, vaikka se voisi olla myös ratkaisu erittäin moniin ilmastokysymyksiin ja -ongelmiin. Minusta onkin kiehtova ajatus se, että jos Suomessa, maailman pohjoisimmilla leveyspiireillä, pystyy olemaan niin mittavan luokan teollisuutta kuin meillä on, niin jos me onnistuisimme täällä tekemään sen ensimmäisenä maailmassa fossiilivapaana, niin se alkaa olemaan jo sen luokan juttu, että se kiinnostaa varmuudella myös missä päin maailmaa tahansa. Tämä on meille tietenkin tärkeä kysymys myös investointinäkökulmasta, miten me olemme kilpailukykyinen maa ja saamme luotua koko ajan myös uutta teollista pohjaa tänne. Jos miettii sitä teollisuuden uudistumista, niin iso osahan niistä innovaatioista syntyy nimenomaan siellä perinteisessä teollisuudessa, jolla varmasti on kyllä kovasti tehtävää sen suhteen, että he saavat sen varmasti kaikille myös kerrottua. Talousvaliokunta kiinnitti tähän huomiota. Tässä tietenkin keskeistä on se, että meillä on kilpailukykyisen hintaista sähköä tässä maassa, ja kyllähän se voi avata myös aivan uudenlaisia investointimahdollisuuksia vaikkapa datakeskusten muodossa.

Kaiken kaikkiaan näkisin, että nämä isot toimijat, jotka käyttävät paljon sähköä, ovat ennen kaikkea osa sitä ratkaisua eivätkä osa sitä ongelmaa, ja Suomen pitäisi myös pystyä kehittämään se elinkeinorakenne, mikä meille tänne on ajan myötä syntynyt, sen kaltaiseksi, että me pystymme tarjoamaan osaamista myös muille maille vastaamaan siihen huutoon, missä meidän täytyy päästä fossiilivapaaksi mahdollisimman pian.

17.15 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esitys panee täytäntöön sen päästökauppadirektiiviä koskevan muutoksen ensi vuosikymmentä koskien. Hyvä, että tämä eurobyrokratia osataan ja saatetaan voimaan — tässä maassa se nyt on ihan normaalia menettelyä ilman suurempia surinoita.

Mutta se asia, mikä minua hieman on energiapolitiikassa Suomessa harmittanut, on se, että me tälläkin hetkellä tuomme maahan valtavan määrän sähköä ulkomailta ja emme ole siinäkään asiassa omavaraisia. Se varanto, mikä meillä omissa raaka-aineissamme tässä maassa on — uusiutuvaa energiaa lähes rajattomasti, tai ei nyt rajattomasti mutta runsaasti ja paljon — pitäisi käyttää paljon tehokkaammin hyväksi. Ja meidän pitäisi kansallinen yksimielisyys löytää siitä asiasta, että me käytämme näitä metsävarojamme viisaasti ja hyvin, käytämme tuulivoimaa tulevaisuudessa viisaasti ja hyvin ja myös kotimaisia muita raaka-aineita. Kyllä turvettakin pitää käyttää, se on meidän huoltovarmuuspolttoaine. Kansakunta, joka ei omasta tulevaisuudestaan huolehdi eikä varaudu siihen kriisiin, joka jonain päivänä kuitenkin tulee... Sanokaapa minulle, hyvät ystävät, hyvät edustajakollegat,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2018 vp

olemmeko siihen varautuneet hyvin, jos vaikka maailmassa alkaisi joku vakavampikin kaupan kriisi, jolloin normaali maailmankauppa ei kävisi. Tällä hetkellä, jos se alkaisi vaikka huomenna — sitä ei kukaan toivo tietenkään, mutta viisas varautuu ja pärjää senkin jälkeen — meillä olisi se tilanne edessä, että energiaraaka-aineen suhteen olisimme pulassa ja monessa muussa asiassa olisimme pulassa. Ajatelkaa, että tämmöisessä sähköintensiivisessä valtiossa kuin Suomi, joka kuluttaa valtavat määrät sähköä tekemällä hyviä tuotteita, hyviä palveluita, siitä huolimatta oli, oliko se toissa tammikuussa, sellainen tilanne, että sähköjakelu oli siinä ja siinä, että se katkeaa. Oma tuotanto ja ulkomailta tuotu sähköntuotanto sillä hetkellä juuri ja juuri riittivät siihen kulutukseen, mikä meillä silloin tammikuun alussa oli. Fingridin nettisivuilta nämä tiedot löytyvät.

Mutta joka tapauksessa, arvoisa puhemies, toivoisin tässä energia-asiassa — päästökauppaa koskien tai sitten päästökaupan ulkopuolisilla alueilla — että me suomalaiset vihdoin ja viimein rupeaisimme ymmärtämään oman parhaamme tässä asiassa, uskaltaisimme katsoa sen muurin yli, asummeko kaupungissa vai asummeko maalla. Meillä on valtavat määrät energiaa tässä maassa ja paljon osaamista, esimerkkinä vaikka tämä CHP-tuotanto, jota ollaan nyt — ikävä kyllä, vähän vaikuttaa siltä — ajamassa pikkuhiljaa alas. Vuosikymmeniä olemme sitä rakentaneet, tehneet siitä valtavan brändin tähän maahan, ja nyt tuntuu, että sillä ei ole enää mitään arvoa, tai ainakin se on kovassa alennusmyynnissä. Siitä minä joka päivä surua tunnen, että tähän on kansakunta joutunut.

Ja sitten se, että tässä kaupungissa palaa valtavat määrät kivihiiltä joka päivä ja samaan aikaan me täällä hirmuilemme siitä, että pitäisi tätä ilmastopolitiikkaakin jonkun hoitaa. Olisikohan nyt se aika, että lopetetaan se kivihiilen poltto kokonaan ja palataan siihen tilanteeseen, missä jo läntinen naapurimme Ruotsi on? Tukholmahan tunnetusti ei käytä kivihiiltä, vaan siellä poltetaan kotimaisia raaka-aineita, [Puhemies koputtaa] ja hyvinhän tuo miljoonakaupunki [Puhemies koputtaa] on lämpimänä pysynyt.

17.18 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Valiokunnan mietintöön jätetty perussuomalaisten ryhmän ja edustaja Huhtasaaren vastalause sisältää lausumaehdotuksen ja mielestäni erittäin tärkeän asian, jonka haluan ottaa esille, eli sen, että ilmastopolitiikassa tulee nyt aivan ensisijaisesti huomioida kansallinen etumme, kuten lausumassamme esitetään.

Suomi on hoitanut ilmastopolitiikkansa hyvin ja esimerkillisesti. Nyt olisi myös muiden maiden niin Euroopassa kuin varsinkin muualla maailmassa aika kantaa oma vastuunsa ilmastosta. Meidän ei ole enää syytä heikentää kilpailukykyämme ilmastotoimien merkeissä suhteessa kilpailijamaihin. Meillä on korkeat työn kustannukset, kylmä ilmasto, pitkät etäisyydet, ja silti olemme saaneet hoidettua asiamme näinkin hyvään kuntoon. Nyt muiden, erityisesti itäisen Euroopan maiden on aika hoitaa omat asiansa. Mietitään me sitten lisää sen jälkeen.

17.19 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Hoskoselle voisi sanoa, että Suomi on jo ylittänyt omat tavoitteensa ilmastomuutoksen torjunnassa ja toimii esimerkkinä etenkin Itä-Euroopan maille, joiden energiantuotannossa kivihiilellä on vielä merkittävä osuus.

EU:ssa ilmastopoliittisten velvoitteiden osalta sisäinen taakanjako on mielestäni oikeudenmukaistettava, koska EU-maiden kokonaiskaupasta yli 60 prosenttia on maiden keskinäistä kauppaa. Suomessa kivihiilen osuus sähköntuotannosta on vain 6,7 prosenttia, kun se Puolassa on 92 prosenttia, Bulgariassa 90 prosenttia, Romaniassa 90 prosenttia, Tans-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2018 vp

kassa 48 prosenttia ja Saksassa 46 prosenttia, ja rusko-, kivihiilituotantoa tuetaan yhä itäisessä Saksassa.

Suomessa on siis EU:n kylmin ilmasto ja pisimmät välimatkat, ja mikäli me haluamme pitää Suomessa yllä jatkossakin elinvoimaista kansantaloutta, niin energiansaanti on turvattava. Suomessa sähköenergia pitää jatkossakin tuottaa monipuolisella tuotannolla: ydin-, vesi-, kivihiili-, turve- sekä biotuotannolla. Meidän pitää pitää monipuolista energiaamme yllä.

Tosiaan jätimme tähän lausumaehdotuksen juuri sen takia, että meidän pitäisi leikata niitä päästöjä sieltä, mistä ne on taloudellisesti järkevintä ja helpointa ottaa. Esimerkiksi Puolan ja muiden eniten saastuttavien maiden on kannettava vastuunsa. Perussuomalaiset kannustavat Suomea tekemään kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa päästökauppasektorin osalta EU:n instansseissa ja vaatimaan esimerkiksi Saksalta ja muilta EU-mailta edes kivihiilituotannon hillitsemistä. Perussuomalaiset haluavat muistuttaa, että oikeudenmukainen kiinteistökohtainen päästökauppa EU:ssa on myös mahdollista toteuttaa. Kuten jo sanoin, meillä Suomen ilmasto on EU:n kylmin, ja se vain nostaisi rajusti suomalaisten asumiskustannuksia. Päästökaupasta jatkossa saatavat tulot tulee kohdistaa muuhunkin kuin ilmastotyöhön.

Oli siinä mietinnössä ihan hyviäkin asioita, kyllä minä sen myönnän, mutta olemme tähän jättäneet tällaisen lausuman, vastalauseen lausumaehdotuksen, koska meidän pitää tehdä järkevämpää ilmastopolitiikkaa. Se on kyllä aika mielenkiintoista, miten tämä ilmastorealismi on vähän karannut käsistä, kun tässä on tullut puolueille tällainen kilpailu, mutta onneksi me perussuomalaiset pelaamme faktoilla ja muistutamme teitä aina, että Suomen osuus on vain 0,14 prosenttia koko maailman päästöistä ja kun me haluamme oikeasti maailman tasolla vähentää päästöjä, kiinalaista tuotantoa, niin meidän ei tule ajaa omaa teollisuuttamme Aasian maihin.

17.22 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa herra puhemies! Tähän EU-direktiiviin mutta myös tähän meidän valiokunnan mietintöön sisältyy myös, että päästökaupakaudella 2021—2030 perustettaisiin kaksi rahastoa eli innovaatorahasto, jonka tavoitteena ja tarkoituksena on, että tehtäisiin innovaatioita vähähiilisempiin teknologioihin ja prosesseihin, ja modernisaatorahasto, jolla taas investointeja tuettaisiin energiatehokkaammiksi varsinkin näissä vähemmän vauraissa maissa. On erittäin tärkeää, että myös vähemmän vauraat maat saadaan mukaan tähän ilmastotoiminnan piiriin. Nämä rahastot toteutettaisiin tulouttamalla tietty osa päästöoikeuksien huutokauppatuloista rahastojen rahoittamiseksi. Talousvaliokunta näkee, ja itsekin näen, erittäin tärkeänä, että tämä innovaatiotoiminta ja ilmasto-rahoitus käyvät käsi kädessä ja todellakin saadaan niitä ratkaisuja aikaiseksi.

Meillä on paljon hyviä innovaatioita, mutta niistä aika moni innovaatio ehkä sitten kytkeytyykin säännöstöön tässä. Meillä on juuri talousvaliokunnassa jakeluvelvoite menossa, ja on pohdittu, voidaanko käyttää enemmän muun muassa synteettisiä uusiutuvia polttoaineita, mutta meidän täytyy siinäkin katsoa, mitä tämä RED II -listaus tekee. Toivon, että myös nämä eri EU-toimet ja -direktiivit, mitä tässä nyt säädetään, puhaltaisivat yhteen suuntaan, että meidän ei todellakaan tarvitsisi niin paljon käyttää tätä kivihiiltä.

Kuten eilenkin totesin, kivihiili on erinomainen ilmaston hiilensidontaväline, kun se vain pidetään siellä maan uumenissa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2018 vp

17.24 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Todellakin tällainen energiapolitiikka on ihan varmasti Suomelle todella, todella tärkeä asia, ja nämä päästökauppasysteemit on luotu tähän ilmastopolitiikan nimissä luomaan sitä tilannetta, että maailmassa tuotettaisiin yhä puhtaampaa energiaa. Mutta aivan niin kuin monessa puheenvuorossa on sanottukin joidenkin maiden kivihiilen käytöstä, niin en jaksa nyt äkkiä kuvitella keinoja, millä ne sen ohittaisivat. Euroopan unionin alueella Puola ehkä maana numero 1 ja Saksa maana numero 2 — riippuen vähän, miten päin asiaa tarkastelee, kuitenkin nämä kaksi kivihiihiäsuurvaltaa — aivan varmuudella vielä 30 vuodenkin päästä käyttävät kivihiihtä. Saksa on vielä hurjuudessaan tehnyt päätöksen, että ovat luopumassa ydinvoimasta. Sen minä haluaisin nähdä, että Ruhrin alueen metallisulatot toimivat aurinkokennoilla taikka tuulivoimalla. Sitä minä en vielä, hyvät kollegat, usko. Jos jollakin teistä on se laskentakaava, niin toivon, että toimitatte sen minulle. Nukun sitten ensi yöni hieman paremmin. Mutta minun fysiikan opillani, minkä aikoinaan Ilomantsin lukiossa sain Martti Kaipiaisen hyvällä ohjauksella, sen verran kilowatit ovat kyllä vieläkin mielessä, ettei se yhtälö nimittäin toimi. Se raskasmetalliteollisuus, autoteollisuus ja monta muuta, mitkä Saksassa toimivat, eivät varmasti pyöri tuulimyllyillä eivätkä aurinkokennoilla, siihen voitte luottaa. Jos ydinvoimat pannaan kiinni, niin Saksa-niminen valtio joutuu pieniin vaikeuksiin.

Arvoisa puhemies, kun päästökaupasta puhutaan, niin kannattaa näistä päästöistäkin uskaltaa puhua. Tilastokeskuksesta löysin tällaisen mielenkiintoisen taulukon: Hiilidioksidin ratkaisee, kun ilmastopolitiikkaa hoidetaan — arvoisa puhemies, te tiedätte nämä paremmin kuin minä, mutta sanonpa nyt kuitenkin — hiilidioksidi, joka savupiisiin päästä tulee ilmaan, on se ydinkysymys, kun ilmastopolitiikasta ja päästökaupasta puhutaan. Maakaasulla tämä kerroin on tuotettua energiayksikköä kohti 55,3, turpeella se on 107,6, puulla piipun päästä mitattuna se on 109, mutta koska puu on täysin uusiutuva luonnonvara, niin on sovittu, että sen arvo on 0. Näin ollen, kun poltetaan yhteispoltossa puun kanssa niin, että esimerkiksi 20 prosenttia on turvetta ja 80 prosenttia puuta, niin silloin päästään kertoimeen, joka on 55,3. Se päästää reilusti sen alle, mitä se on esimerkiksi pelkästään puulla. Elikkä meillä on valtavan hieno mahdollisuus yhteispoltossa hoitaa tämä homma niin, että me tuotamme mahdollisimman vähän, pääsemme siis alle tämän — anteeksi, sanoin väärin, pääsemme alle tämän maakaasun kertoimen, joka on 55,3. Elikkä puu ja turve yhteiskäytössä on ilmastopolitiikan kannalta paljon edullisempi energiamuoto kuin Venäjältä tuleva maakaasu. Elikkä näille ihmisille kerrotaan asioita mutta ei kerrota niitä faktoja niiden takana. Sillähän vain on merkitystä, mitä siitä savupiisiin päästä tupruaa ilmaan, sitä hiilidioksidia.

17.27 Martti Mölsä sin: Arvoisa puhemies! Energiapolitiikka ei enää ole valitettavasti pelkkä Suomen asia, se ei ole Suomen rajojen sisäpuolella. Kun tiedetään, mitä Fortum tekee tämän Uniper-kaupan jälkeen, Saksassa kun ajetaan ydinvoimaa alas ja käytetään kivihiihivoimaa, niin se on sitten Fortumin tehtävä hoitaa ne uusiutuvat energiaratkaisut siellä. Kyllä se on Suomen valtiollekin jonkunlainen tulonlähde, että myös Saksassa tehdään näitä uusiutuvia energiaratkaisuja.

17.28 Hannu Hoskonen kesk: Puhemies! Lyhyesti vain totean suuresti kunnioittamalleni talousvaliokunnan puheenjohtaja Mölsälle, että kyllä Suomen hartiat, totta kai, Saksankin energiatuotannon taakan kantavat. Uniper-kauppa oli hyvä kauppa varmaan. Tärkeää tässä asiassa on se, että me teemme yhteistyötä Euroopan maiden kanssa, että pääsemme

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2018 vp

asiassa eteenpäin. Mutta se kai on meidän kaikkien tunnustettava, että sen kivihiilen, minä Saksa tai Puola polttaa vuodessa, korvaaminen jollakin muulla noin sormia napsauttamalla on mahdoton tehtävä. Ja jos ydinvoimasta vielä luovutaan, niin kyllä minä silloin hieman ihmettelen, missä näiden kyseisten äsken mainittujen maiden vastuu on siitä, miten siinä maassa teollista tuotantoa tehdään. Vaikkapa näiden akkukäyttöisten autojen tuotantoon tarvitaan valtavasti energiaa. Sen jonkun uuden Teslan rakentaminen vaatii valtavasti energiaa, valtavasti erilaisia kemikaaleja, valtavasti metalleja, ja sitten kun katsotaan tätä tuotepalettia, mikä Saksassa näissä asioissa tänä päivänä on, niin Uniperilla saattaa olla niin sanottu mahdoton tehtävä edessä. Mutta totta kai suomalaiselle yhtiölle, Fortumille, toivon tässä asiassa parhainta onnea ja menestystä.

17.29 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa herra puhemies! Todellakin, tämä Saksan ja Puolan tilanne, niin kuin tuossa valiokunnan puheenjohtaja Mölsä sanoi, on myös meidän Suomen asia. Meillä Suomessahan on omassakin lainsäädännössä nyt mielenkiintoinen asia menossa: saammeko täällä tämän kivihiilen polton kieltolailla läpi. Se on tietenkin yksi tärkeä tekijä, kun lähdemme sitten Eurooppaan mainostamaan, että tehkää te muutkin. Mutta kuten tässä edelliset puhujat ovat sanoneet, on erittäin tärkeää katsoa se, millä tämä sähköntuotanto korvataan. Tuulimyllyt ja aurinkopaneelit eivät välttämättä siihen riitä. Todennäköisyys ydinvoiman vielä pitkään jatkuvaan kauteenkin on tässä vielä olemassa, vaikka Saksa tästä osaltaan on luopunut ja Ranska meinaa pudottaa sen 50 prosenttiin. Eli se, mihin tämäkin direktiivi nyt vielä kertaalleen viittaa, on, että meidän täytyy hakea niitä innovaatioita, uuden energian muodon mallin tekemistä, ja varsinkin liikennepolitiikassa, mikä onkin ehkä toinen asia liittyen päästökauppaan, mutta myös siinä, että saamme päästöjä alemmaksi. Pitää huolehtia myös siitä, että se sähkö ei tule pelkästään töpselistä, vaikka meillä eduskunnassakin ehkä on sellaisia puolueita, jotka näin tässä asiassa tuumivat ja toteavat, että meidän pitäisi olla jo 2030-luvulla täysin uusiutuvissa energianlähteissä. Mutta se on se 150 terawattituntia, mitä tarvitaan, minkä asian puhemieskin on esille ottanut. Tässä täytyykin kysyä sitten vihreiltä, vaikka heitä ei nyt tässä paikalla olekaan — he vastustavat monia energiamuotoja, heidän hyväksymiään energiamuotoja on Suomessa oikeastaan ainoastaan kaksi, lihasenergia ja hankaussähkö — että pitäisikö meidän niihin sitten totutautua.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 228/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.